

ΣΕΡΒΙΚΟΝ ΑΙΣΜΑ ⁽¹⁾

Α΄.

Ὁ Βασιλεὺς Λάζαρος νύχτα βαθείᾳ δειπνοῦσε,
 Κ' ἡ εὐμορφὴ ἡ βασίλισσα Μηλίτσα τὸν κερνοῦσε·
 Στ' ἄσπρο τῆς χερί ἔτρεψε τὸ ἀσημένιο τάσι,
 Γιατί τῆς ἔλεγε· ἡ καρδίᾳ κρυφὰ πῶς θὰ τὸν χάσῃ.
 «Πέ μου, κορῶν' ἀτίμητη τῶν Σέρβων, εἶπε· πέ μου,
 α' ἔσθ' μισέσεις τὴν αὐγὴν στὸ δρόμο τοῦ πολέμου,
 α' Μ' ὅλα τὰ παλληκάρια σου καὶ τοὺς πιστοὺς σου· ἕνα,
 α' Δὲν θέν' ἀφῆσθαι ἀπ' αὐτὰ ἀκόμα καὶ γιὰ 'μένα;
 α' Ποιός, σὰν σοῦ γράφω, τὰ πικρὰ θὰ φέρνῃ γραμματὰ μου;
 Κι' αὐτὸς τῆς ἀποκρίθηκε γλυκὰ·—«Βασίλισσά μου,
 α' Ἀπὸ τὰ παλληκάρια μου ὅποιον κι' ἂν θέλῃς κράτει,
 α' Στὸν πύργο σου τὸν ἀψηλὸ, στὸ δυνατὸ παλάτι·
 Κ' ἐκεῖνη εἶπε μὲ 'ματιὰ θολὴ καὶ δακρυσμένη·
 —«Τὸ Βοῖσκό μου ἤθελα στὸ πλάγι μου νὰ μένῃ!
 α' Τὸ Βοῖσκό μου, τὸ στερνὸ τῆς μάνας μου βλαστάρη,
 α' Τὸ νεώτερο ἀδελφεὶ μου, τ' ἀγένειο παλληκάρη.
 —«Ἀῦριο, εἶπε, τῆς αὐγῆς ὅταν προβάλῃ τ' ἄστρο,
 α' Κι' ὅλαις ἡ πόρταις μονομιᾶς ἀνοίξουνε στὸ κάστρο,
 α' Ἐλα στὰ ὀχυρώματα ποῦ ἔχουμε στημένα·
 α' Ὅλα θὰ βγοῦν ἀπὸ ἐκεῖ μαζὶ τ' ἀνδρειωμένα
 α' Καβάλλα, παλληκάρια,
 α' Οἱ Σέρβοι οἱ ἑξακουστοί, μὲ τὰ μακρὰ κοντάρια·
 α' Πρῶτο τὸ Βοῖσκο θὰ ἰδῇς τ' ἀγένειο παλληκάρη,
 α' Μὲ τὴ σημαία τοῦ Σταυροῦ 'μπρὸς 'ς ὅλους καθ' ἑλάνην·
 α' Χαίρετά τον, καὶ 'ς ὄνομα 'δικό μου σὰν ζυγώσῃ,
 α' Πές 'ς ἄλλον τὴ σημαία μας, ἀνδρεῖον νὰ τὴν δώσῃ
 α' Κι' αὐτὸς νὰ λθῇ σιμά σου,
 α' Στὸν πύργο σου τὸν ἀψηλὸ νὰ μείνῃ συντροφιά σου.

Β΄.

Τὴν ἄλλη 'μέρα τῆς αὐγῆς σὰν ἔλαμψε τὸ ἄστρο,

Κι' ὅλαις ἡ πόρταις μονομιᾶς ἀνοίξανε στὸ κάστρο,
 'Βγῆκε' ἡ Μηλίτσα βιαστικὴ κ' ἐστάθη νὰ προσμένῃ·
 Τὸ στράτευμα ἐφάνηκε, ἀρχήνησε νὰ βγαίνῃ
 Τὸ Βοῖσκο εἶδε 'μπροστὰ ἀπ' ὅλους καθ' ἑλάνην·
 Εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ μαύρου του ἐκρέμουνταν μὲ χάρι
 Περίφαν' ἡ σημαία του, κι' ἀπάνω στὴν κορφή της,
 'Ἐλαμπ' ὀλόχρυσος σταυρὸς, σὰν ἥλιος, σὰν κομήτης
 Τὸ χαλινάρι ἔπιασε τοῦ μαύρου του καὶ κλαίγει·
 Τ' ἀδελφεὶ τῆς ἀγκάλιασε καὶ χαμηλὰ τοῦ λέγει·
 —«Ἀγαπημένε μου ἀδελφέ, Βοῖσκε 'Ιουγκουβίκη,
 α' Δός 'ς ἄλλο τὴ σημαία μας, βάλ' τὸ σπαθί στὴ θήκη·
 α' Εἰς τὴν Κροσκόβα κάθησε, ἂν μ' ἀγαπᾷς, μ' ἐμένα·
 α' Ἀπὸ τὰ τόσ' ἀδελφία μου, ἀπὸ τὰ ἐννιά μου, ἕνα
 α' Ὁ Λάζαρος; ἰδέχθηκε νὰ μείνῃ συντροφιά μου,
 α' Καὶ σένα θέλει, Βοῖσκε, ἀπ' ὅλα ἡ καρδιά μου!
 Κι' ὁ Βοῖσκος τῆς ἀπαντᾷ, κι' ὁ Βοῖσκος τῆς λέγει·
 —«Γύρνα στοῦ ἄσπρου πύργου σου, Βασίλισσα, τὴ στέγη·
 α' Τὸν τιμημένο τόπο του εἰς ἄλλον ποιὸς ἀφίνει;
 α' Ποιὸς ἔχει αἷμα στὴν καρδιά καὶ ὅλο δὲν τὸ χύνει; . . .
 α' Εἰς τοῦ ἀμσέλου, ἄρσε με, τὸ δρόμο νὰ κινήσω,
 α' Σταλιὰ, σταλιὰ τὸ αἷμά μου γιὰ τὸ Χριστὸ νὰ χύσω·
 Εἶπε, τὸ μαῦρο του κεντᾷ, καὶ τρέχει νὰ προφθάσῃ,
 Τὰ παλληκάρια ποῦ 'τρεχαν ἐμπρὸς του νὰ περάσῃ.
 Καὶ ἡ Μηλίτσα ἔπεσε σὰν κρίνο ποῦ λυγίζει·
 'Ἀπὸ μακρὰ ὁ Λάζαρος τὴν εἶδε καὶ δακρύζει.
 Γύρω-τριγύρω του κυττᾷ, κι' ἀπάνω ἀπ' τ' ἄλογό του,
 Τὸ Γολοβάνο, φώναζε, τὸ δοῦλο τὸν πιστό του.
 α' Σήκωσε τὴ Βασίλισσα, τοῦ εἶπε· μὴν ἀργήσῃς
 α' Εἰς τὸ παλάτι νὰ τὴν πᾶς, καὶ μὴ τὴν παραιτήσῃς!
 Στοῦ Γολοβάνου τὴ μορφὴ ἡ λύπη ζουγραφίσθη·
 Κατέβη ἀπὸ τὸ ἄλογο, σὰν ἄνεμος ἐχύθη,
 Σηκώνει τὴ Βασίλισσα, τὴν πάει στὸ παλάτι,
 Ξαναπηδᾷ 'ς τὸ ἄτι,
 Τὸ ἄλογό του σπερουνιὰ ἀλύπητα τρελλαίνει,
 Φθάνει 'ς τὸ στράτευμα κ' ἐκεῖ μονάχα ἑξαποσταίνει!

(1) Ἐκ πεζῆς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἐκ τοῦ Σερβικοῦ μεταφράσεως.

Γ'.

Κ' ἡ νύχτα σὺν ἀπέρας, τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα,
 Δυὸ κόρακες κατὰμαυροὶ ἐσχίζαν τὸν ἀέρα·
 Ἀπ' τοῦ Ἀμσέλου γύριζαν τὸ δρόμο κουρασμένοι,
 Καὶ στῆς Κροσκόδας κάθισαν τὸν πύργο πικραμένοι·
 Ἐκεῖ ποῦ εἶχ' ὁ Λάζαρος τὸν ἀψηλό του θρόνο.
 Κ' εἶπεν ὁ μαῦρος μυνητὴς στὸν ἄλλον με πόνο.
 «Αὐτὸ εἶν' τὸ περίφανο τοῦ Λάζαρου παλάτι;
 «Τάχα νὰ βρίσκεται ψυχὴ καὶ ἀνοιγμένο ῥάτι;
 «Στοὺς πύργους τούτους τοὺς βουβούς;..Κανεὶς δὲν ἀπεκρίθη·
 Μὰ ἡ Μηλίτσα τ' ἄκουσε καὶ μύνημα φοβήθη
 Καὶ δίχως νὰ στραφῇ ἔς αὐτοὺς καὶ ῥάτι νὰ σηκώσῃ·
 «Κόρακες μαῦροι, φώναξε, ἡ Παναγία νὰ δώσῃ,
 «Νᾶναι τὰ μύνημα καλὸ ποῦ φέρνετε σ' ἐμένα!
 «Πέστε μου πόθεν ἔρχεσθε μὲ νύχια ῥατωμένα;
 «Ποιαὶς ῥεματιαῖς περάσατε, ποιοὺς κάμπους καὶ ποιά ῥάχι;
 «Μὴν ἔρχεσθ' ἀπ' τὸν πόλεμο, ἀπ' τὴ μεγάλη μάχη;
 «Δυὸ δυνατὰ στρατεύματα ἐχθὲς ἐκτυπηθῆκαν·
 «Γιὰ πέστε, ποιοὶ ἐνίκησαν; Κι' αὐτοὶ ἀποκριθῆκαν.
 — «Εὐγενεϊκὰ Βασίλισσα, Μηλίτσα τοῦ Λάζαρου·
 «Ἀπὸ τὸν κάμπο ἤλθαμε τ' Ἀμσέλου καὶ τοῦ Χάρου·
 «Πόλεμος ἔγεινε ἐκεῖ ἐχθὲς πολὺ μεγάλος·
 «Οἱ ἄρχηγοὶ ἐπέσανε κι' ὁ ἓνας καὶ ὁ ἄλλος,
 Ἀπὸ τὰ δύο μέρη!
 «Ὀλίγους Τούρκους ἄφησε τοῦ Σέρβου τὸ μαχαῖρι,
 «Μὰ κι' ὅλ' οἱ Σέρβοι πέσανε Καὶ ὅσοι ζοῦν ἀκόμα,
 «Ἔχουν στὸ δρόμο τὴ ψυχὴ καὶ τὸ κορμὶ στὸ χῶμα
 «Τραπέζι εἶχε σήμερα ὁ Χάρος στὴ γενεὶά μας·
 «Γι' αὐτὸ ἐμεγαλώσανε τὰ νύχια, τὰ φτερά μας·
 «Αἷμα μᾶς φίλεψε πολὺ καὶ σὰρκα' ἀνδρειωμένη,
 «Κι' ἀλλάξαμε τὴ φορεσιὰ μ' αὐτὴ τὴ ῥατωμένη! . . .
 Τὴν ὥρα λείνη πρόβαλε ἐκεῖ ὁ Μιλοντίνος,
 Ὁ πιστεμένος δοῦλός της, κατὰχλωμος σὺν κρίνος.
 Σπασμένο, μὲ τ' ἀριστερὸ κρατοῦσε τὸ δεξιόν του·
 Δεκαεπτὰ εἶχε πληγαῖς σπαρμέναις ἔς τὸ κορμὶ του,
 Κι' αἷμα γεμάτα, τ' ἄλογο, τὰ ῥοῦχα, τ' ἄρματα του·
 — «Πές μου, εἶπε ἡ Βασίλισσα, καὶ ἔτρεξε κοντά του·
 «Ὁ Λάζαρός μου ἔπεσε μὲ προδοσίᾳ στὴ μάχη;
 «Ἀλήθεια μὲ τὸ αἷμά του τ' Ἀμσέλο πῶς ἐβράχῃ;
 Κ' ἐκεῖνος ἀπεκρίθηκε· — «Βοήθησέ με πρῶτα,
 «Ἀπ' τ' ἄλογο νὰ κατεβῶ καὶ σὺν κατέβω ῥῶτα·
 «Στὸ μέτωπό μου μὲ νερὸ δροσάτο ῥάντισέ με,
 «Καὶ μὲ τὴ χάρι τοῦ κρασιοῦ κομμάτι στήριξέ με . . .
 «Ἔχει τὸ αἷμά μου φωτιὰ καὶ γαύγισμα πολέμου. . .
 Καὶ εἶπε σὺν συνέφερι· — «Ἀχ, πέ μου, τώρα, πέ μου,

«Πῶς ἔπετεν ὁ δυνατὸς ὁ Λάζαρος; κι' ὁ γέρος
 «Ὁ Σεβαστὸς πατέρας μου Ἰοῦγκος; σὲ ποῖο μέρος
 «Τὰ ἀσημένια του μαλλιά τ' ἀγέρι ἀνεμίζει;
 «Καὶ τὰ ἐννιά τ' ἀδελφία μου ὅλα ἐπέσαν, ὅλα;
 «Οὐτ' ἓνα, οὐτ' ὁ Βόϊσκος τὸ φῶς δὲν ἀντικρύζει;
 «Κεῖνα τὰ ῥάτια ἐκλείσαν τὰ δυὸ τ' ἀκτινοβόλα;
 Καὶ μιὰ στιγμὴ ἐστάθηκε ἀπὸ τὸ καρδιοκτύπι
 Καὶ εἶπε πάλι· ἔπεσε καὶ ὁ Μιλόσχος; λείπει
 «Καὶ τὸ μονάκριβο παιδί τοῦ Βάνου στὸ σκοτάδι;
 «Κι' ὁ Βούκης ποῦλεγα γαμπρὸ ταξείδεψε στὸν Ἀδῆ;
 Κι' ὁ Μιλοντίνος μὲ φωνὴ τῆς εἶπε πικραμένη·
 — «Ὅλοι αὐτοὶ, Βασίλισσα, κοιμῶνται πεθαμμένοι . .
 «Ἡ μαύρη γῆ ἐβούλιαξε ἀπ' τῶν κορμιῶν τὸ βάρος...
 «Ἐκεῖ ποῦ κρυφασκότωσε τὸ Λάζαρο ὁ χάρος,
 «Ἀπὸ τὸ αἷμα πῶχυνε τὸ χῶμα ἐζυμώθη,
 «Κι' ἀπὸ κομμάτια κονταριῶν ψηλὸς σωρὸς σηκώθη . . .
 «Τοὺς ἔμπροστινοὺς ὁ γέροντας Ἰοῦγκος ὠδηγοῦσε,
 «Μ' ἀπὸ τοὺς πρῶτους ἔπεσε ἐκεῖ ποῦ πολεμοῦσε
 «Γύρω-τριγύρω τὰ ἐννιά παιδιὰ του ἐκεῖ πέρα,
 «Ὡστὶν ὁ χύρωμα τιμῆς κυκλόνουν τὸν πατέρα·
 «Ὁ Βόϊσκος ἀπ' τὰ ἐννιά ἀδελφία ἀκόμη ζοῦσε·
 «Ἀρεπᾶνι χάρου γιὰ σπαθὶ σπὸ χέρι του κρατοῦσε
 «Τοὺς Τούρκους κατασκόρπιζε κ' ἔρριχνε στὸ σκοτάδι,
 «Ὡστὶν γεράκι ἄγριο περιστεριῶν κοπάδι.
 «Δεῖχνει τὸν τόπο ποῦ ὁ γυιὸς τοῦ Βάνου ἐξαπλώθη
 «Σωρὸς κορμιῶν ὁ δυνατὸς Μιλόσχος ἐσκοτώθη
 «Ἵστερινός, εἰς τὸ θολὸ ποτάμι, στὴ Συμίτσα·
 «Τὸν κρότο δὲν τὸν ἄκουσες, Βασίλισσα Μηλίτσα,
 «Ποῦ ἔγεινε σὺν ἔπεσε τῶν Σέρβων τὸ λιοντάρι;
 «Τοῦ ποταμοῦ ἐσκέπασε ταῖς ὀχθὰς μὲ κουφάρι
 Καὶ σάρκα Γενιτσάρου·
 «Μέσα σ' ἐκείνους βρίσκεται ποῦ φίλεψε τοῦ Χάρου,
 «Κι' ὁ ἄγριος Σουλτάν Μουράτ ἀκέφαλος στὴ σκύνε,
 «Δόξα Θεοῦ τὸν ἥρωα Μηλόσχη νὰ χρυσόνη,
 «Κι' ἐκείνους ὅπου καίτονται ὀλόγυρα κοντά του!
 «Καρδιάς τραγούδι νὰ γενῇ καὶ μάχης τῶνομά του,
 «Νὰ τῶχρ ἡ παλληκαριὰ κι' ἡ ὡμορφιά στὸ στόμα·
 «Κι' ὅσο τ' Ἀμσέλου βρίσκεται τὸ ῥατωμένο χῶμα,
 Μιὰ στὴ Σερβία ἐκκλησιὰ, σπαθὶ σὲ Σέρβου χέρι,
 Ὡὰ τραγουδοῦν τὴ δόξα του νέοι, παιδιὰ καὶ γέροι!
 Ὅμως τὸ Βούκη τὸ δειλὸ τὸν ἄτιμο στρατιώτη,
 Νὰ τονὲ δέρνῃ τοῦ Θεοῦ κατάρρα τὸν προδότη·
 Γι' αὐτὸν ἐχάθ' ὁ Λάζαρος καὶ τὰ στρατεύματά του·
 Κατάρρα εἰς τὸ λάκκο του, κατάρρα ἔς τῶνομά του!

ΑΧΙΑΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ.